

משנה - ידים

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

[א](#)

[פרק](#)

[א](#)

[משנה](#)

-

[א](#)

[פרק](#)

מי רביעית [א](#) נותנין לידים [ב](#), לאחד, אף לשנים. מחצית לג, לשלשה
או לארבעה. מלג, לחמשה ולעשרה ולמאה [ד](#). רבי יוסי אומר, ובלבד

ה} שלא יפחת לאחרון שבהם מרביעית. מוסיפין על השניים ואין מוסיפין על הראשונים:

פרק א - משנה ב

בכל הכלים נותנין לידים, אפלו בכלי גללים, בכלי אבנים, בכלי אדמה. אין נותנין לידים, לא בדפנות הכלים, ולא בשולי המחץ, ולא במגופת החבית. ולא יתן לחברו בחפניו, מפני שאין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת ואין נותנים לידים אלא בכלי. ואין מצילין בצמיד פתיל אלא כלים, שאין מצילין מיד כלי חרש אלא כלים:

פרק א - משנה ג

המים שנפסלו משתית הבהמה, בכלים, פסולים. ובקרקעות, פשרים. נפל לתוכן דיו, קומוס, וקנקנתום ונשתנו מראיהו, פסולין **י**. עשה בהם מלאכה או ששרה בהן פתו, פסולין. שמעון התמני אומר, אפלו נתפון לשרות בזה ונפל לשני, פשרים:

פרק א - משנה ד

הדיח בהם את הכלים או שמחה בהם את המדות, פסולים. הדיח בהם כלים מודחים או חדשים, פשרים. רבי יוסי פוסל בחדשים:

פרק א - משנה ה

הַמִּים שֶׁהִנָּחֲתוּם מִטְבִּיל בָּהֶם אֶת הַגִּלְסָקִין, פָּסוּלִים. וְכָשֶׁהוּא מְדִיחַ אֶת
יָדָיו בָּהֶן, כְּשֶׁרִים. הַכֹּל כְּשֶׁרִים לִתֵּן לַיָּדִים, אֲפֹלוּ חֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן. מִנִּיחַ
חֲבִית בֵּין בְּרַפְּיוֹ וְנוֹטֵל. מִטָּה חֲבִית עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל. וְהַקּוֹף נוֹטֵל לַיָּדִים. רַבִּי
יוֹסִי פוֹסֵל בְּשִׁנֵּי אֵלוּ:

פרק ב

פרק ב - משנה א

נָטַל לַיָּדוֹ אַחַת {א} מִשְׁטִיפָה אַחַת, יָדוֹ טְהוֹרָה. לְשֵׁנֵי יָדָיו מִשְׁטִיפָה אַחַת,
רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, עַד שֶׁיִּטֵּל מִרְבִּיעִית. נָפַל כֶּכֶר שֶׁל תְּרוּמָה, טְהוֹר. רַבִּי
יוֹסִי מְטַמֵּא:

פרק ב - משנה ב

נָטַל אֶת הָרֵאשׁוֹנִים לְמָקוֹם אֶחָד, וְאֶת הַשְּׁנָיִים לְמָקוֹם אֲחֵר, וְנָפַל כֶּכֶר שֶׁל
תְּרוּמָה {ב} עַל הָרֵאשׁוֹנִים, טָמֵא, וְעַל הַשְּׁנָיִים, טְהוֹר. נָטַל אֶת הָרֵאשׁוֹנִים
וְאֶת הַשְּׁנָיִים לְמָקוֹם אֶחָד, וְנָפַל כֶּכֶר שֶׁל תְּרוּמָה, טָמֵא. נָטַל אֶת
הָרֵאשׁוֹנִים וְנִמְצָא עַל יָדָיו קֵיסֶם אוֹ צֶרֶר, יָדָיו טָמְאוֹת, שְׁאִין הַמִּים
הָאֲחֵרוֹנִים מְטַהְרִים אֶלָּא הַמִּים שֶׁעַל גְּבִי הַיָּד. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא מְבַרֵּית הַמִּים, טְהוֹר:

פרק ג - משנה א

הַיָּדִים מִטְּמְאוֹת וּמִטְהָרוֹת עַד הַפֶּרֶק. כִּי־צַד. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים עַד הַפֶּרֶק,
וְאֶת הַשְּׁנִיִּים חוּץ לַפֶּרֶק, וַחֲזָרוּ לַיָּד, טְהוֹרָה. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים וְאֶת
הַשְּׁנִיִּים חוּץ לַפֶּרֶק וַחֲזָרוּ לַיָּד, טְמֵאָה. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לַיָּד וְאַחַת
וְנִמְלֵךְ וְנָטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לְשֵׁתֵי יָדָיו, טְמֵאוֹת. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לְשֵׁתֵי
יָדָיו וְנִמְלֵךְ וְנָטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לַיָּד וְאַחַת, יָדוֹ טְהוֹרָה. נָטַל לַיָּד וְאַחַת
וְשִׁפְשָׁפָה בְּחִבְרָתָהּ, טְמֵאָה. בְּרֹאשׁוֹ אוֹ בְּכַתֵּל, טְהוֹרָה. נוֹטֵלִין אַרְבָּעָה
וְחֻמְשָׁה זֶה בְּצַד זֶה אוֹ זֶה עַל גְּבִי זֶה, וּבִלְבָּד שִׁירְפוּ שִׁיבְאוּ בָּהֶם הַמֵּים:

פרק ב - משנה ד

סִפֵּק נַעֲשֶׂה בָּהֶם מְלֹאכָה סִפֵּק לֹא נַעֲשֶׂה בָּהֶם מְלֹאכָה, סִפֵּק יֵשׁ בָּהֶם
כְּשַׁעוֹר סִפֵּק שָׁאִין בָּהֶם כְּשַׁעוֹר, סִפֵּק טְמֵאִים סִפֵּק טְהוֹרִין, סִפֵּקוֹן טְהוֹר,
מִפְּנֵי שָׁאִמְרוּ, סִפֵּק הַיָּדִים לְטֵמֵא וּלְטֵמֵא וְלִטְהַר, טְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר,
לְטְהַר, טֵמֵא. כִּי־צַד. הָיוּ יָדָיו טְהוֹרוֹת וּלְפָנָיו שְׁנֵי כַּפָּרִים [טו] טְמֵאִים, סִפֵּק
נִגַּע סִפֵּק לֹא נִגַּע, הָיוּ יָדָיו טְמֵאוֹת וּלְפָנָיו שְׁנֵי כַּפָּרִים טְהוֹרִים, סִפֵּק נִגַּע
סִפֵּק לֹא נִגַּע. הָיוּ יָדָיו אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה וּלְפָנָיו שְׁנֵי כַּפָּרִים
טְהוֹרִים, נִגַּע בְּאַחַד מֵהֶם, סִפֵּק בְּטְמֵאָה נִגַּע סִפֵּק בְּטְהוֹרָה נִגַּע. הָיוּ יָדָיו
טְהוֹרוֹת וּלְפָנָיו שְׁנֵי כַּפָּרִים, אֶחָד טֵמֵא וְאַחַד טְהוֹר, נִגַּע בְּאַחַד מֵהֶן, סִפֵּק
בְּטֵמֵא נִגַּע סִפֵּק בְּטְהוֹר נִגַּע. הָיוּ יָדָיו אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה וּלְפָנָיו שְׁנֵי
כַּפָּרִים אֶחָד טֵמֵא וְאַחַד טְהוֹר, נִגַּע בְּשֵׁתֵיהֶן, סִפֵּק טְמֵאָה בְּטֵמֵא וּטְהוֹרָה
בְּטְהוֹר, אוֹ טְהוֹרָה בְּטֵמֵא וּטְמֵאָה בְּטְהוֹר, הַיָּדִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ וְהַכַּפָּרִים
כְּמוֹת:

פרק ג

פרק ג - משנה א

הַמְכַנִּיס יָדָיו לְבֵית הַמִּנְגַּע [א], יָדָיו תְּחִלּוֹת, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻמְכֵּים
אוֹמְרִים, יָדָיו שְׁנִיּוֹת. כָּל הַמְטֵמֵא בְּגָדִים בְּשַׁעַת מַגְעוֹ, מְטֵמֵא אֶת הַיָּדִים

להיות תחלות, דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים, להיות שניות. אמרו לו לרבי עקיבא, היכן מצינו שהיידים תחלה בכל מקום. אמר להם, וכי היאך אפשר להן להיות תחלה אלא אם כן נטמא גופו, חוץ מזה. האכלין והכלים שנטמאו במשקין, מטמאין את היידים להיות שניות, דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים, את שנטמא באב הטמאה, מטמא את היידים. בולד הטמאה, אינו מטמא את היידים. אמר רבן שמעון בן גמליאל, מעשה באשה אחת שבאת לפני אבא, אמרה לו, נכנסו ידי לאויר כלי חרש. אמר לה, בתי, ובמה היתה טמאתה, ולא שמעתי מה אמרה לו. אמרו חכמים, מבאר {ד} הדבר. את שנטמא באב הטמאה, מטמא את היידים. בולד הטמאה, אינו מטמא את היידים:

פרק ג - משנה ב

כל הפוסל את התרומה, מטמא את היידים להיות שניות {ה}. היד מטמאה את חברתה, דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים, אין שני עושה שני. אמר להם, והלא כתבי הקדש {ז} שניים מטמאין את היידים. אמרו לו, אין דנין דברי תורה מדברי סופרים, ולא דברי סופרים מדברי תורה, ולא דברי סופרים מדברי סופרים:

פרק ג - משנה ג

רצועות תפלין עם התפלין, מטמאות את היידים. רבי שמעון אומר, רצועות תפלין אינן מטמאות את היידים:

פרק ג - משנה ד

גליון שבספר, שמלמעלן ושמלמטן שבתחלה ושבסוף {י}, מטמאין את היידים. רבי יהודה אומר, שבסוף אינו מטמא, עד שיעשה לו עמוד {יא}:

סֵפֶר שְׁנֵי מִחֲקֵי וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שְׁמוֹנִים וְחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת, כְּפָרֶשֶׁת וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן, מִטָּמֵא אֶת הַיָּדִים. מִגִּלָּה שֶׁכְּתוּב בָּהּ שְׁמוֹנִים וְחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת כְּפָרֶשֶׁת וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן, מִטָּמֵא אֶת הַיָּדִים. כָּל כֶּתֹבִי הַקֹּדֶשׁ מִטָּמֵאִין אֶת הַיָּדִים. שִׁיר הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מִטָּמֵאִין אֶת הַיָּדִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שִׁיר הַשִּׁירִים מִטָּמֵא אֶת הַיָּדִים, וְקֹהֶלֶת מִחֲלֻקָּתָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, קֹהֶלֶת אֵינוֹ מִטָּמֵא אֶת הַיָּדִים וְשִׁיר הַשִּׁירִים מִחֲלֻקָּתָהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, קֹהֶלֶת מְקַלֵּי בֵּית שְׁמַאי וּמַחֲמֵרֵי בֵּית הֵלֵל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאֲרִי, מְקַבֵּל אֲנִי מִפִּי שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם זָקֵן, בַּיּוֹם שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בִּישִׁיבָה, שֶׁשִּׁיר הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מִטָּמֵאִים אֶת הַיָּדִים. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, לֹא נִחְלַק אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עַל שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁלֹּא תִטָּמֵא אֶת הַיָּדִים, שְׁאִין כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ כִּדְאִי בַּיּוֹם שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ שִׁיר הַשִּׁירִים לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַכְּתוּבִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים. וְאִם נִחְלָקוּ, לֹא נִחְלָקוּ אֶלָּא עַל קֹהֶלֶת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חַמִּי שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, כְּדַבְּרִי בֶּן עֲזַאֲרִי, כֹּדֶם נִחְלָקוּ וְכֹדֶם גָּמְרוּ {יב} :

בּוֹ בַּיּוֹם נִמְנוּ וְגָמְרוּ עַל עֶרְבַת הָרְגֵלִים, שֶׁהִיא מְשַׁנֵּי לַגִּין וְעַד תִּשְׁעָה קַבִּין שֶׁנִּסְדָּקָה, שֶׁהִיא טִמְאָה מְדֻרָּס. שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, עֶרְבַת הָרְגֵלִים כְּשִׁמְיָהּ :

בו ביום אמרו, כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן, כשרים, אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה, חוץ מן הפסח ומן החטאת. הפסח בזמנו, והחטאת בכל זמן. רבי אליעזר אומר, אף האשם. הפסח בזמנו, והחטאת והאשם בכל זמן. אמר רבי שמעון בן עזאי, מקבלני מפי שבעים ושנים זקן, ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בשיבה, שכל הזבחים הנאכלין שנזבחו שלא לשמן, כשרים, אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, חוץ מן הפסח ומן החטאת. לא הוסיף בן עזאי אלא העולה, ולא הודו לו חכמים:

בו ביום אמרו, עמון ומואב, מה הן בשביעית **(ב)**. גזר רבי טרפון, מעשר עני **(ג)**. וגזר רבי אלעזר בן עזריה, מעשר שני. אמר רבי ישמעאל, אלעזר בן עזריה, עליף ראיה ללמד, שאתה מחמיר **(ד)**, שכל המחמיר, עליו ראיה ללמד. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה, ישמעאל אחי, אני לא שניתי מסדר השנים, טרפון אחי שנה, ועליו ראיה ללמד. השיב רבי טרפון, מצרים חוץ לארץ, עמון ומואב חוץ לארץ, מה מצרים מעשר עני בשביעית, אף עמון ומואב מעשר עני בשביעית. השיב רבי אלעזר בן עזריה, בכל חוץ לארץ, עמון ומואב חוץ לארץ, מה בכל מעשר שני בשביעית, אף עמון ומואב מעשר שני בשביעית. אמר רבי טרפון, מצרים שהיא קרובה, עשאוה מעשר עני, שיהיו עניי ישראל נסמכים עליה בשביעית, אף עמון ומואב שהם קרובים, נעשים מעשר עני, שיהיו עניי ישראל נסמכים עליהם בשביעית. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה, הרי אתה כמהנן ממון, ואין אתה אלא כמפסיד נפשות. קובע אתה את השמים מלהוריד טל ומטר, שנאמר (מלאכי ג), היקבע אדם אלהים כי אתם קבעים אתי ואמרתם בפה קבענוה המעשר והתרומה **(ה)**. אמר רבי יהושע, הריני כמשיב על טרפון אחי, אבל לא לענין דבריו. מצרים מעשה חדש, ובבל מעשה ישן, והנדון שלפנינו מעשה חדש. ידון מעשה חדש ממעשה חדש, ואל ידון מעשה חדש ממעשה ישן. מצרים מעשה זקנים, ובבל מעשה נביאים, והנדון שלפנינו מעשה זקנים. ידון מעשה זקנים ממעשה זקנים, ואל ידון מעשה זקנים ממעשה נביאים. נמנו וגמרו, עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית. וכשבא רבי יוסי בן דרמסקית אצל רבי אליעזר **(ו)** בלוד, אמר לו, מה חדוש היה לכם בבית המדרש היום. אמר לו, נמנו וגמרו, עמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית. בכה רבי אליעזר ואמר, סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם (תהלים כה). צא ואמר להם, אל תחשו **(ז)** למנינכם. מקבל אני מרבן יוחנן בן זכאי, ששמע מרבו, ורבו מרבו עד הלכה למשה מסיני, שעמון ומואב מעשרין

פרק ד - משנה ד

בו ביום בא יהודה, גר עמוני, ועמד לפניו בבית המדרש. אמר להם, מה אני לבא בקהל. אמר לו רבן גמליאל, אסור אתה. אמר לו רבי יהושע, מתר אתה. אמר לו רבן גמליאל, הכתוב אומר (דברים כג), לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי וגו' **{ט}**. אמר לו רבי יהושע, וכי עמונים ומואבים במקומן הן. כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האמות, שנאמר (ישעיה ו), ואסיר גבולת עמים ועתודותיהם שושתי ואוריד כאביר יושבים. אמר לו רבן גמליאל, הכתוב אומר (ירמיה מט), ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון, וכבר חזרו. אמר לו רבי יהושע, הכתוב אומר (עמוס ט), ושבותי את שבות עמי ישראל ויהודה, ועדין לא שבו. התירוהו לבא בקהל:

פרק ד - משנה ה

תרגום שבעזרא ושבדנאל, מטמא את הידים. תרגום שכתבו עברית ועברית שכתבו תרגום, וכתב עברי, אינו מטמא את הידים. לעולם אינו מטמא, עד שיכתבנו אשורית, על העור **{יב}**, ובדיו:

פרק ד - משנה ו

אומרים צדוקים, קובלין אנו עליכם, פרושים, שאתם אומרים, כתבי הקדש מטמאין את הידים, וספרי הומרים אינו מטמא את הידים. אמר רבן יוחנן בן זכאי, וכי אין לנו על הפרושים אלא זו בלבד. הרי הם אומרים, עצמות חמור טהורים ועצמות יוחנן כהן גדול טמאים. אמרו לו, לפי חבתו היא טמאתו, שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרודות. אמר להם, אף כתבי הקדש לפי חבתו היא טמאתו, וספרי הומרים, שאינן

פרק ד - משנה ז

אומרים צדוקין, קובלין אנו עליכם, פרושים, שאתם מטהרים את הנצוק. אומרים הפרושים, קובלין אנו עליכם, צדוקים, שאתם מטהרים את אמת המים הבאה מבית הקברות. אומרים צדוקין, קובלין אנו עליכם, פרושים, שאתם אומרים, שורי וחמורי שהזיקו, חביבין. ועבדי ואמתי שהזיקו, פטורין. מה אם שורי וחמורי, שאיני חייב בהם מצות, הרי אני חייב בנזקן. עבדי ואמתי, שאני חייב בהן מצות, אינו דין שאהא חייב בנזקן. אמרו להם, לא. אם אמרתם בשורי וחמורי, שאין בהם דעת, תאמרו בעבדי ובאמתי, שיש בהם דעת. שאם אקניטם, ילד וינדליק גדישו של אחר ואהא חייב לשלם:

פרק ד - משנה ח

אמר צדוקי גלילי, קובל אני עליכם, פרושים, שאתם כותבין את המושל עם משה בגט. אומרים פרושים, קובלין אנו עליך, צדוקי גלילי, שאתם כותבים את המושל עם השם בדרך, ולא עוד, אלא שאתם כותבין את המושל מלמעלן ואת השם מלמטן, שנאמר (שמות ה) ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל {יד}. וכשלקה מהו אומר (שם ט), ה' הצדיק: